

МАТЕРІАЛИ
ДРУКУЮТЬСЯ
УКРАЇНСЬКОЮ,
АНГЛІЙСЬКОЮ
ТА ПОЛЬСЬКОЮ
МОВАМИ

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА СОЦІАЛЬНА РОБОТА

№ 1 (7), 2026

заснований у 2023 році

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор –

ВАСЯНОВИЧ ГРИГОРІЙ ПЕТРОВИЧ, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної роботи, управління та суспільних наук, Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, Україна

Члени редакційної колегії

АФАНАСЬЄВ ДМИТРО МИКОЛАЙОВИЧ, кандидат соціологічних наук, доцент, завідувач кафедри соціології та соціальної роботи, ДВНЗ «Ужгородський національний університет», Україна

БАЛДИНЮК ОЛЕНА ДМИТРІВНА, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, Україна

БОРУЦКА АННА, доктор наук, професор, професор університету, Військовий технологічний університет, Республіка Польща

ЛОГВИНЕНКО ВІКТОРІЯ МИХАЙЛІВНА, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри соціальної роботи, управління та суспільних наук, Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, Україна

ОРОС ОЛЕКСАНДРА БОГДАНІВНА, кандидат соціологічних наук, доцент, доцент кафедри соціології і соціальної роботи, керівниця Науково-дослідницького центру вивчення насильства, ДВНЗ «Ужгородський національний університет», Україна

ПЛАТАШ ЛАРИСА БРОНІСЛАВІВНА, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри психології, Міжрегіональна академія управління персоналом, Україна

ПРОТАС ОКСАНА ЛЮБОМИРІВНА, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи, Карпатський національний університет імені Василя Стефаника, Україна

САБАТ НАТАЛІЯ ІВАНІВНА, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи, Карпатський національний університет імені Василя Стефаника, Україна

ФЕЛТИНОВСКИ МАРІУШ, PhD, представник декана з питань освіти у галузі внутрішньої безпеки; Факультет соціальних наук, Університет VIZJA, Республіка Польща

ЦЮПРИК АНДРІЙ ЯРОСЛАВОВИЧ, доктор педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри соціальної роботи, управління та суспільних наук, Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, Україна

ШИКУЛА-П'ЄЦ БАРБАРА, доктор філософії, завідувач кафедри соціальних наук, Університет Пожежної Безпеки, Республіка Польща

Видавничий дім
«Гельветика»
2026

ЗАСНОВНИК І ВИДАВЕЦЬ

Львівський державний університет
безпеки життєдіяльності (ЛДУ БЖД)

ЗАРЕЄСТРОВАНО

Національною радою України з питань телебачення
і радіомовлення: Рішення № 414 від 22.02.2024
Ідентифікатор медіа: R30-02802

Суб'єкт у сфері друкованих медіа – Львівський державний університет безпеки
життєдіяльності (вул. Клепарівська, буд. 35, м. Львів, 79007, адреса електронної пошти:
ldubzh.lviv@dsns.gov.ua, телефон: (032) 233 32 40).

Збірник внесено до переліку наукових фахових видань України
як друковане періодичне видання категорії «Б» Наказ МОН України № 920
від 26 червня 2024 року (додаток 6)

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради ЛДУ БЖД

(Протокол № 12 від 29.04.2026 р.)

Літературний редактор

Падик Г.М.

Відповідальний редактор

Нагірняк М.Я.

Комп'ютерна верстка

Семенченко Ю.С.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:

ЛДУ БЖД, вул. Клепарівська, 35, м. Львів, 79007

Контактний телефон:

(099) 60 66 532

E-mail:

ldubgd.soc@gmail.com

Збірник наукових праць «Публічне управління та соціальна робота» видається з 2023 року.
Запланована періодичність – 2 рази на рік. Тематична спрямованість: проблеми соціальної роботи,
публічного управління, історії соціальної роботи та публічного управління.

Дата розміщення онлайн: 22.05.2026. Дата друку: 29.05.2026.

Формат 60x84/8. Ум. друк. арк. 21,13. Зам. № 526/411. Наклад 150 прим.

Гарнітура Times New Roman. Папір офсетний. Цифровий друк.

Видавництво і друкарня – Видавничий дім «Гельветика»

65101, м. Одеса, вул. Інглєзі, 6/1

Телефон +38 (095) 934 48 28, +38 (097) 723 06 08

E-mail: mailbox@helvetica.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ДК № 7623 від 22.06.2022 р.

ЗМІСТ

Є. М. Калінін, Л. Г. Харченко

ПРАКТИКА СОЦІАЛЬНОГО
СУПРОВОДУ ДІТЕЙ-ВПО
В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ
СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

121

А. В. Камбур

НЕДЕРЖАВНИЙ СЕКТОР
У СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ
ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД:
НАПРЯМИ ТА ФОРМИ ВЗАЄМОДІЇ

127

О. Г. Карпенко, П. Г. Рубан

ДЕСТИГМАТИЗАЦІЯ
ЧЕРЕЗ ПРОФЕСІЙНУ РОЛЬ:
СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ
УМОВИ ФОРМУВАННЯ
ПОЗИТИВНОГО ІМІДЖУ
ОСІБ З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ
ПОРУШЕННЯМИ В ГРОМАДІ

133

О. М. Кінаш

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА
АДАПТАЦІЯ ВНУТРІШНЬО
ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ В УМОВАХ
ТРИВАЛОГО ВОЄННОГО
КОНФЛІКТУ: ТЕОРЕТИКО-
ПРИКЛАДНИЙ АСПЕКТ СОЦІАЛЬНОЇ
РОБОТИ

139

О. Г. Коломієць

ФОКУС-ГРУПОВІ СОЦІАЛЬНІ
ДОСЛІДЖЕННЯ В ПРАКТИЦІ
СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

148

Е. І. Костишин, В. В. Грицанюк

ПОТЕНЦІАЛ СОЦІАЛЬНОГО
ПІДПРИЄМНИЦТВА ЯК МЕХАНІЗМУ
РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНИХ
ПОСЛУГ У ТЕРИТОРІАЛЬНИХ
ГРОМАДАХ

157

М. М. Лехолетова, С. В. Сapiга

УПРАВЛІННЯ ЗАЦІКАВЛЕНИМИ
СТОРОНАМИ (СТЕЙКХОЛДЕРАМИ)
АДВОКАЦІЙНОЇ КАМПАНІЇ

164

В. М. Логвиненко

ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ВЕТЕРАНІВ
ВІЙНИ: РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ
ОРГАНІЗАЦІЙ У СОЦІАЛЬНІЙ
ІНТЕГРАЦІЇ

172

CONTENTS

E. M. Kalinin, L. G. Kharchenko

PRACTICE OF SOCIAL SUPPORT
OF IDP CHILDREN IN GENERAL
SECONDARY EDUCATION
INSTITUTIONS

A. V. Kambur

THE NON-GOVERNMENTAL SECTOR
IN THE SOCIAL SERVICES SYSTEM
OF TERRITORIAL COMMUNITIES:
DIRECTIONS AND FORMS
OF INTERACTION

O. H. Karpenko, P. H. Ruban

DESTIGMATIZATION THROUGH
PROFESSIONAL ROLES: SOCIAL
AND PEDAGOGICAL CONDITIONS
FOR FORMING A POSITIVE IMAGE
OF PERSONS WITH INTELLECTUAL
DISABILITIES IN THE
COMMUNITY

O. M. Kinash

SOCIO-PSYCHOLOGICAL
ADAPTATION OF INTERNALLY
DISPLACED PERSONS IN CONDITIONS
OF PROLONGED ARMED CONFLICT:
THEORETICAL AND APPLIED ASPECT
OF SOCIAL WORK

O. H. Kolomiets

FOCUS GROUP SOCIAL RESEARCH
IN SOCIAL WORK
PRACTICE

E. I. Kostyshyn, V. V. Hrytsaniuk

THE POTENTIAL OF SOCIAL
ENTREPRENEURSHIP AS
A MECHANISM FOR DEVELOPING
SOCIAL SERVICES IN TERRITORIAL
COMMUNITIES

M. M. Lekholetova, S. V. Sapiha

ADVOCACY CAMPAIGN
STAKEHOLDER
MANAGEMENT

V. M. Lohvynenko

EMPLOYMENT OF WAR VETERANS:
THE ROLE OF INTERNATIONAL
ORGANIZATIONS IN SOCIAL
INTEGRATION

DOI <https://doi.org/10.32782/3041-1319/2026-1-24>

В. М. Логвиненко

*Львівський державний університет безпеки життєдіяльності,
м. Львів, Україна*

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9273-1983> – Логвиненко В. М.

v.logvynenko@ldubgd.edu.ua

ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ВЕТЕРАНІВ ВІЙНИ: РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У СОЦІАЛЬНІЙ ІНТЕГРАЦІЇ

Працевлаштування ветеранів війни є важливим чинником їхньої соціальної інтеграції та забезпечення стабільності суспільства. Повертаючись до мирного життя, колишні військовослужбовці стикаються з численними викликами – від реабілітації та відновлення соціальних зв'язків до перекваліфікації та пошуку роботи. Можливість повернення до професійної діяльності або здобуття нової спеціальності відкриває перспективи стабільного життя, збереження соціального статусу та фінансової незалежності. У статті досліджується роль міжнародних організацій в підтримці працевлаштування та соціальної інтеграції ветеранів війни в Україні, а також їхній внесок у формування комплексної системи супроводу. Показано, що такі структури, як Європейський Союз, Міжнародна організація з міграції, Програма розвитку ООН та IREX реалізують масштабні ініціативи, які поєднують економічну допомогу, професійну адаптацію, психосоціальну підтримку та розвиток громад. Серед практичних результатів – доступ захисників та захисниць до програм перекваліфікації, гранти для ветеранського бізнесу, послуги з ментального здоров'я та проекти, що інтегрують колишніх військовослужбовців у стратегічні напрями державної політики, наприклад, протимінну діяльність. Аналіз засвідчує, що міжнародні організації не лише спонукають створення робочих місць, а й формують нову соціальну культуру інтеграції, де бойовий досвід розглядається як ресурс для відновлення та розвитку країни. Водночас скорочення фінансування окремих програм підкреслює потребу у пошуку сталих механізмів та глибшій інтеграції міжнародних практик у державну політику. Зроблено висновок, що міжнародні організації виступають каталізаторами створення багаторівневої системи підтримки ветеранів, забезпечуючи довгострокову соціальну згуртованість і сприяючи відбудові та стабілізації України.

Ключові слова: ветерани війни, працевлаштування, соціальна інтеграція, міжнародні організації, перекваліфікація, підприємництво, психосоціальна підтримка, розвиток громад, стійкість.

V. M. Lohvynenko

Lviv State University of Life Safety, Lviv, Ukraine

EMPLOYMENT OF WAR VETERANS: THE ROLE OF INTERNATIONAL ORGANIZATIONS IN SOCIAL INTEGRATION

Employment of war veterans is a crucial factor in their social integration and in ensuring societal stability. Returning to civilian life, former servicemen face numerous challenges, including rehabilitation, restoration of social ties, retraining, and employment. The opportunity to resume professional activity or acquire a new specialty provides veterans with prospects for stable living, preservation of social status, and financial independence. This article examines the role of international organizations in supporting employment and social integration of war veterans in Ukraine, highlighting their contribution to the formation of a comprehensive support system. The study emphasizes that international actors such as the European Union, the International Organization for Migration, the United Nations Development Programme, and IREX have implemented multifaceted initiatives combining economic assistance, professional adaptation, psychosocial support, and community development. These programs include retraining opportunities, grants for veteran-owned

businesses, mental health services, and projects that integrate veterans into strategic national priorities, such as mine action. Practical outcomes of such initiatives demonstrate increased competitiveness of veterans in the labor market, strengthened entrepreneurial capacity, and enhanced resilience of local communities. The analysis shows that international organizations not only create employment opportunities but also foster a new social culture of integration, where combat experience is reframed as a resource for reconstruction and development. At the same time, the reduction of funding for certain programs underscores the need for sustainable mechanisms and deeper integration of international practices into national policy. The article concludes that international organizations act as catalysts in building a multi-level system of veteran support, ensuring long-term social cohesion and contributing to Ukraine's recovery and stability.

Key words: war veterans, employment, social integration, international organizations, retraining, entrepreneurship, psychosocial support, community development, resilience.

Постановка проблеми. Працевлаштування ветеранів війни є ключовим чинником їхньої соціальної інтеграції та стабільності суспільства. Повертаючись до мирного життя, колишні військовослужбовці стикаються з низкою труднощів, зокрема потребою комплексної реабілітації, відновлення соціальних зв'язків, перекваліфікації та працевлаштування тощо. Власне можливість повернення до професійної діяльності або здобуття нової спеціальності створює для них перспективу стабільного життя, збереження соціального статусу та фінансової незалежності. Це не лише забезпечує їхню здатність утримувати себе та сім'ю, а й мотивує проходити програми психосоціальної підтримки та відновлення, долати труднощі та досягати позитивних результатів [8, с. 67–68]. У цьому процесі важливу роль відіграє цілісна політика зайнятості, що включає програми з набуття нової професійної кваліфікації та адаптації на робочому місці, створення робочих місць, сприяння підприємницькій діяльності тощо. Водночас дедалі більшого значення набуває внесок міжнародних організацій, які втілюють в життя проекти з перекваліфікації, надають фінансові гранти для ветеранського бізнесу та розвитку місцевих громад. Їхня діяльність сприяє не лише економічній незалежності ветеранів, а й формуванню стійкої моделі соціальної інтеграції в суспільстві.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми включення в життя суспільства, зайнятості та трудової адаптації ветеранів війни посідають важливе місце в сучасних наукових дослідженнях. Українські вчені акцентують увагу на різних аспектах цієї проблематики: вдосконаленні політики ветеранського розвитку [6]; особливостях супроводу при працевлаштуванні, умовах адаптації в колективі та стимулах для роботодавців [9; 11]; сприянні зайнятості та створенні робочих місць [2]; механізмах підтримки підприємництва та бізнесу [1; 4; 7; 13].

У низці досліджень наголошується на важливості використання міжнародного досвіду. І. Гращенко, аналізуючи програми підтримки

комбатантів у країнах НАТО, підкреслює значення системного підходу, наявності грантових ресурсів, програм професійної перепідготовки та фінансового стимулювання роботодавців [3]. Н. Тілікіна розглядає роль держави та громадських ініціатив щодо залучення ветеранів до трудової діяльності, наводячи приклади програм "Transition Assistance Program" та "Boots to Business" у США, "Operation Entrepreneur" у Канаді, а також "Start Up Loans", "Civvy Street" та "Be the Boss" у Великій Британії [14]. І. Кобець приділяє увагу рекомендаціям міжнародних організацій (ООН, ВООЗ, МОП, ОЕСР, МОМ, Світовий банк, ЄС, НАТО), які пропонують комплексні заходи з професійної реабілітації, соціально-психологічної допомоги та економічної інтеграції комбатантів [5].

Зарубіжні публікації також висвітлюють проблеми працевлаштування та адаптації ветеранів у бізнесі й на ринку праці. У дослідженні L. E. Russell, A. J. Cohen, S. Chrzas та ін. було апробовано програму ACORN для систематичного скринінгу соціальних потреб цієї когорти, що дозволяє виявляти прогалини у системі підтримки та планувати майбутні ресурси [21]. D. Peat, J. Perlmann-Graham та C. B. Stone пропонують інтегративну модель, яка поєднує теорію людського капіталу, соціальної ідентичності та відповідності «людина – середовище», пояснюючи як переваги військового досвіду, так і труднощі його адаптації у цивільних професійних контекстах [20]. Н. Burdett, S. Schofield, D. M. Dyball, A. Bennett, C. Boos, A. Bull, та N. T. Fear, досліджують вплив бойових травм на працевлаштування колишніх військовослужбовців Великої Британії, підкреслюючи важливість реабілітаційних інтервенцій для подолання фізичних наслідків травм, оскільки саме вони можуть визначати успішність соціальної та професійної інтеграції [16]. Т. L. Wiese здійснив комплексний аналіз даних щорічного опитування "Wounded Warrior Project", виявивши стійкі проблеми здоров'я комбатантів та їхній взаємозв'язок з економічною стабільністю і якістю

життя та обґрунтував необхідність інтегрованих, довгострокових програм для них, які орієнтовані на психічне здоров'я, працевлаштування та соціальне включення [24].

М. Tihic, А. Pritchard та А. McKelvie аналізують роль спеціалізованих сервісів підтримки ветеранів-підприємців, які сприяють формуванню соціального капіталу та поверненню в цивільне середовище [23]. Водночас J. Eichenberg та N. Stegmann розглядають внесок Міжнародної організації праці у соціальну інтеграцію ветеранів загалом і тих, хто отримав інвалідність внаслідок війни зокрема [17].

Таким чином, сучасні дослідження демонструють множинність аспектів проблеми зайнятості ветеранів війни. Вони підкреслюють необхідність комплексного підходу, що поєднує державну політику, громадські ініціативи та міжнародний досвід для забезпечення їхньої ефективної соціальної інтеграції.

Мета статті полягає у вивченні ролі міжнародних організацій в працевлаштуванні та соціальній інтеграції ветеранів війни в Україні, а також у визначенні їхнього внеску у формування комплексної системи підтримки.

Виклад основного матеріалу. Досвід різних держав показує, що процес повернення до цивільного життя учасників бойових дій не може обмежуватися лише національними програмами. Потреба у комплексних підходах спричинила активне залучення міжнародних організацій, які пропонують моделі професійної адаптації, фінансової допомоги та соціальної підтримки. Їхня діяльність створює можливість порівняти різні практики та оцінити ефективність глобальних механізмів у сфері працевлаштування ветеранів. В Україні вже реалізується низка програм за сприяння міжнародних організацій, які спрямовані на адаптацію до умов ринку праці та ресоціалізацію таких осіб.

У різні періоди, сприяти розвитку місцевих громад, підтримувати підприємницькі ініціативи та забезпечувати демобілізованим бійцям доступ до сучасних освітніх і кар'єрних можливостей, були покликані такі міжнародні утворення, як Агентство США з міжнародного розвитку (USAID), яке провадило грантові конкурси, програми перекваліфікації та сприяння ветеранському бізнесу. Втім, сьогодні його діяльність у цій сфері зазнає суттєвих обмежень у зв'язку зі скороченням фінансування. Програма розвитку ООН (UNDP) зосереджує увагу на розвитку місцевих громад, створенні робочих місць та розробці цифрових сервісів для ветеранів. Особливий акцент робиться на підтримці

військовослужбовців, що отримали інвалідність внаслідок війни, для яких організуються спеціалізовані курси та програми працевлаштування. Міжнародна організація з міграції (ІОМ) у своїй діяльності приділяє значну увагу цій когорті, зокрема тим, які є внутрішньо переміщеними особами, допомагаючи їм у пошуку роботи та адаптації на нових місцях проживання. Крім того, ІОМ запроваджує програми професійного навчання та психосоціальної підтримки, що відповідає сучасним науковим підходам до комплексної інтеграції ветеранів у суспільство. Європейський Союз фінансує грантові програми для розвитку малого бізнесу захисників, а також освітні проекти з набуття додаткових спеціальних знань та навичок, що спрямовані на забезпечення їхньої конкурентоспроможності на ринку праці. Важливу роль у сфері соціальної інтеграції відіграє Рада міжнародних наукових досліджень і обмінів (IREX) та інші міжнародні фонди, які втілюють в життя стратегії реінтеграції, що поєднують професійне навчання з соціально-психологічною допомогою. Їхні ініціативи виражають комплексний підхід до проблеми – поєднання економічних, освітніх та психосоціальних аспектів сприяє формуванню стійких механізмів соціального захисту учасників бойових дій та їхніх родин.

Зупинимося на характеристиці кількох міжнародних ініціатив, які інтегровані в державну політику України на сучасному етапі. Уваги заслуговує діяльність Міжнародної організації з міграції, яка у своєму стратегічному плані на 2024–2026 роки визначає ветеранів війни як одну з ключових соціальних груп, що потребує системного супроводу. У ньому наголошується на необхідності створення умов для їхнього повернення до цивільного життя, зокрема через доступ до працевлаштування, оновлення кваліфікаційного профілю та соціальних послуг [22]. Така позиція ІОМ демонструє усвідомлення міжнародною спільнотою того, що процес реінтеграції захисників неможливий без інтегрованого підходу, що охоплює економічну стійкість, освітній розвиток та психосоціальне благополуччя.

Практичним втіленням цих стратегічних орієнтирів є спільний проект з реінтеграції ветеранів Європейського Союзу та ІОМ у партнерстві з Міністерством у справах ветеранів України. Він розрахований на 2024–2026 рр з бюджетом 6 мільйонів євро; охоплює 10 областей України та спрямований на підтримку комбатантів з фокусом на їх включення в сферу зайнятості. Одним із ключових результатів є створення можливостей для професійного навчання: близько

170 осіб отримали доступ до програм перекваліфікації, що дозволяє підвищити їхню конкурентоспроможність на ринку праці. Важливим досягненням є також підтримка підприємницьких ініціатив – п'ятдесят ветеранських бізнесів отримали гранти та технічний супровід. Не менш значущим є компонент психосоціальної підтримки, який передбачає програми ментального здоров'я та підготовку місцевих спеціалістів, що забезпечує сталість допомоги після завершення проекту. Особливо варто відзначити роботу з громадами: двадцять локальних спільнот отримали підтримку щодо виявлення джерел соціальної напруги та реалізації ініціатив, спрямованих на зміцнення соціальної згуртованості [12].

Окрім ініціатив ІОМ варто звернути увагу на програми інших міжнародних партнерів, що проводять близькі за пріоритетами заходи й розширюють спектр допомоги. Важливий напрямок міжнародної підтримки в цьому аспекті здійснює Програма розвитку ООН (ПРООН), яка в Україні реалізує низку проектів, спрямованих на поєднання соціальних та безпекових завдань. Одним із показових прикладів є ініціатива з розширення можливостей працевлаштування військовослужбовців з інвалідністю у сфері протимінної діяльності. Цей проект має стратегічне значення, адже поєднує вирішення проблеми соціальної інтеграції з реалізацією державної Стратегії протимінної діяльності України до 2033 року. Таким чином, особи з досвідом військової служби отримують доступ до нових професійних можливостей, які водночас сприяють відновленню та безпеці територій, постраждалих від війни.

Корисним інструментом у цьому процесі став спеціальний посібник «Як знайти роботу та побудувати кар'єру у сфері протимінної діяльності? Посібник для ветеранів і ветеранок», розроблений ПРООН в Україні у співпраці з Міністерством економіки, громадськими організаціями та платформою Demine Ukraine. У ньому систематизовано інформацію про складові протимінної діяльності, можливості працевлаштування, вимоги до різних посад та практичні поради щодо пошуку роботи. Посібник орієнтований саме на осіб, які мають бойовий досвід і прагнуть застосувати його у цивільному житті, поєднуючи відчуття місії з професійним розвитком. Його зміст також спрямований на формування нової культури залучення захисників та захисниць до життя громади. Він викриває поширені міфи про протимінну діяльність, наголошуючи на її технологічному характері та відкритості для жінок і людей з інвалідністю [15]. Це свідчить про прагнення міжнародних організацій не

лише створювати робочі місця, але й змінювати суспільні уявлення про роль ветеранів у процесі відновлення країни. Таким чином, діяльність ПРООН в Україні демонструє, що соціальна інтеграція учасників бойових дій може бути тісно пов'язана з вирішенням завдань національної безпеки, а міжнародні організації виступають каталізаторами розвитку нових професійних сфер, в яких воєнний досвід потенційних працівників стає ресурсом для суспільного поступу.

IREX посідає особливе місце серед зарубіжних партнерів завдяки своєму фокусу на поєднанні соціальних досліджень, інноваційних технологій та розвитку людського капіталу. Це міжнародна неприбуткова організація, яка вже понад півстоліття працює у більш ніж ста країнах світу, сприяючи розвитку освіти, лідерства, цифрових інновацій та стійких громад. Її діяльність базується на переконанні, що справжній прогрес можливий лише через інвестування в людей, побудову довготривалих партнерських відносин та створення умов для зростання довіри. Організація співпрацює з урядами держав, бізнес-структурами, закладами освіти та громадськими об'єднаннями, щоб не просто реалізовувати програми, а разом із партнерами знаходити рішення складних соціальних проблем. Стратегічною метою IREX є забезпечення успішного працевлаштування та сприяння соціальній інтеграції тих груп населення, які стикаються з особливими викликами [19].

В Україні ця фундація працює вже понад три десятиліття, інвестуючи в розвиток людського капіталу, інновацій та громад. З початком повномасштабної війни організація не лише зберегла свою присутність, а й розширила діяльність, спрямовану на підтримку стійкості суспільства та відновлення критично важливих сфер [18].

Особливе місце у діяльності IREX займають цільові проекти для учасників війни. Її мета – сприяти поверненню ветеранів та їхніх родин до громад, забезпечити стабільні джерела доходу та залучити їх до процесів відновлення країни. У партнерстві з Міністерством у справах ветеранів України та громадськими організаціями було створено електронний реєстр ветеранів, яким вже скористалися понад 215 тисяч осіб. Програми охоплюють соціально-психологічну допомогу, фізичну реабілітацію, професійне навчання та розвиток кар'єрних навичок. Важливим є також формування мережі громадських ініціатив і розробка політик, що сприяють залученню захисників та захисниць до життя суспільства та їхній участі у процесах стабілізації та відбудови держави [18].

Програма реінтеграції ветеранів, започаткована IREX у 2019 році за підтримки Державного департаменту США, спочатку була орієнтована на учасників АТО, але після 2022 року значно розширила охоплення. Серед її завдань – розширення доступу до професійного навчання, перекваліфікації та створення можливостей для гідної зайнятості [18].

IREX у межах Програми реінтеграції ветеранів реалізує низку стратегій, спрямованих на розширення можливостей трудової реалізації та професійної адаптації захисників і захисниць. Серед них – проекти з підготовки до роботи у сфері логістики, кар’єрного консультування та перекваліфікації, які допомагають здобути нові навички, отримати сертифікацію та знайти відповідну посаду в цивільному секторі. Актуальним напрямом є підтримка професійної інтеграції у технологічну галузь. Ініціативи на кшталт “Veterans2Tech” чи “Veteran Cyber Cluster” забезпечують доступ до курсів з ІТ та кібербезпеки, розвиток “soft skills”, вивчення англійської мови та психологічний супровід. Це дозволяє ветеранам розкрити свій потенціал у швидкозростаючих секторах економіки та підвищує їхню конкурентоспроможність. Увага приділяється й створенню інклюзивного робочого середовища, що враховує потреби тих, хто має інвалідність. Окремий блок програм спрямований на розвиток підприємництва. Завдяки проекту «Власна справа» ветерани отримують інформаційні та навчальні матеріали для започаткування бізнесу, а також консультації щодо державних грантів. Підтримка Veteran Hub, а також відкриття партнерських просторів створюють середовище для обміну досвідом, досліджень і практичних порад, зокрема щодо того, як адаптувати військовий досвід до вимог ринку праці. Крім того, IREX разом із партнерами розробляє матеріали для співробітників центрів зайнятості, правоохоронних органів, соціальних працівників щоб покращити їхню взаємодію з учасниками бойових дій. Не менш значущим є напрям соціально-психологічної допомоги. Наприклад, освітня платформа «Це Ок» поширює знання про психічне здоров’я, спростовує міфи та пропонує інструменти самопомоги; мобільний застосунок «База3.0» – інструмент, який дозволяє зменшити стигму, підвищити обізнаність щодо психологічних станів після демобілізації та забезпечити своєчасну допомогу [10].

Таким чином, діяльність IREX охоплює широкий спектр – від професійної адаптації та підприємництва до психосоціального супроводу та розвитку інституційної спроможності. Її програма

реінтеграції ветеранів допомагає учасникам відновити соціальні зв’язки, подолати бар’єри та стати активними учасниками відбудови України.

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок. Підсумовуючи, можна стверджувати, що міжнародні організації стали важливими партнерами України у формуванні системи підтримки ветеранів війни. Їхня діяльність охоплює широкий спектр напрямів – від економічної допомоги та розвитку підприємництва до освітніх програм перекваліфікації, психосоціальної підтримки та зміцнення місцевих громад. Такий комплексний підхід забезпечує не лише створення умов для працевлаштування, а й формування нової культури соціальної інтеграції колишніх військовослужбовців, у якій бойовий досвід розглядається як ресурс для відновлення та розвитку держави. Програми, що реалізуються за сприяння Європейського Союзу, ІОМ, ПРООН та IREX, не лише доповнюють національні зусилля, але й інтегруються в державну політику, формуючи багаторівневу систему підтримки ветеранів. Водночас скорочення фінансування окремих програм свідчить про необхідність пошуку нових механізмів сталості та інтеграції міжнародних практик в державну політику.

Перспективи подальших досліджень полягають у необхідності комплексного аналізу ефективності вже реалізованих програм, зокрема їхнього довгострокового впливу на кар’єрний розвиток комбатантів, рівень соціальної згуртованості та стійкість громад. Важливим напрямом є також дослідження інноваційних інструментів, таких як цифрові платформи для працевлаштування та онлайн-освіта, що здатні розширити доступ до можливостей і сприяти більшій інклюзивності процесів інтеграції. Окремої уваги потребує вивчення гендерного та інклюзивного виміру, адже специфічні потреби жінок-ветеранок та захисників з інвалідністю залишаються недостатньо дослідженими. У цьому контексті подальші наукові пошуки мають сприяти формуванню цілісної моделі соціальної інтеграції, яка поєднуватиме індивідуальні потреби ветеранів із завданнями національної безпеки та відбудови країни.

Список літератури:

1. Вербицька А. В. Роль бізнесу як каталізатора розвитку соціального підприємництва в процесі реінтеграції військовослужбовців, ветеранів та членів їх сімей. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2023. Вип. 49. С. 7–10. DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2023-49-1>

2. Гонтар З. Г., Каспрук А. В. Особливості публічного управління зайнятістю ветеранів в Україні у контексті євроінтеграції. *Публічне управління та соціальна робота*. 2023. Т. 2. С. 5–13. DOI: <https://doi.org/10.32782/3041-1319/2023-2-1>
3. Гращенко І. Працевлаштування ветеранів – соціальна відповідальність кожного (держави, бізнесу та громадянського суспільства). *European scientific journal of Economic and Financial innovation*. 2025. № 1 (15). С. 5–16. DOI: <http://doi.org/10.32750/2025-0101>
4. Дивнич Г. А. Особливості практичного впровадження партисипативної моделі розвитку соціального підприємництва як детермінанти реінтеграції військовослужбовців, ветеранів АТО/ООС та членів їх сімей: залученість громади. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2024. Вип. 41. С. 151–156. DOI: <https://doi.org/10.30970/PS.2024.22.14>
5. Кобець І. Психічне здоров'я та працевлаштування ветеранів: стан і рекомендації міжнародних організацій. *Науковий вісник Вінницької академії безперервної освіти. Серія «Педагогіка. Психологія»*. 2025. Вип. 8. С. 94–101. DOI: <https://doi.org/10.32782/academ-ped.psyh-2025-2.13>
6. Костишин Е. І., Шевців Ю. О. Особливості реалізації політики ветеранського розвитку в Україні. *Публічне управління та соціальна робота*. 2023. Т. 2. С. 19–24. DOI: <https://doi.org/10.32782/3041-1319/2023-2-3>
7. Краус К. М., Ігнатюк А. І., Краус Н. М. Ветеранське підприємництво та бізнес в Україні: інституційна, фінансова та проєктна складова практичної реалізації. *European scientific journal of Economic and Financial innovation*. 2023. № 1. С. 98–111. DOI: <https://doi.org/10.32750/2023-0108>
8. Логвиненко В. М. Особливості професійної реабілітації та соціальної інтеграції рятувальників, які отримали інвалідність. *Публічне управління та соціальна робота*. 2024. Т. 1. С. 65–69. DOI: <https://doi.org/10.32782/3041-1319/2024-1-10>
9. Логвиненко В. М. Розширення повноважень служб супроводу в системі МВС України: шляхи та перспективи. *Публічне управління та соціальна робота*. 2024. Т. 2. С. 72–76. DOI: <https://doi.org/10.32782/3041-1319/2024-2-4>
10. Підтримані проєкти. Програма реінтеграції ветеранів IREX. URL: <https://veteran-reintegration.in.ua/projects/> (дата звернення: 11.03.2026)
11. Постна Д. А. Забезпечення працевлаштування ветеранів війни. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право*. 2024. Вип. 86 (3). С. 49–55. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.86.3.7>
12. Представництво Європейського Союзу в Україні. URL: https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine_uk?s=232 (дата звернення: 11.03.2026)
13. Самолюк Н. М., Юрчик Г. М., Міщук В. А. Міжнародна та вітчизняна практика підтримки ветеранського бізнесу. *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Економічні науки*. 2024. Вип. 1. С. 277–293. DOI: <https://doi.org/10.31713/ve1202426>
14. Тілікіна Н. Міжнародний досвід підтримки працевлаштування ветеранів та розвитку ветеранського підприємництва. *Соціальна робота та соціальна освіта*. 2025. № 2 (15). С. 110–123. DOI: [https://doi.org/10.31499/2618-0715.2\(15\).2025.343457](https://doi.org/10.31499/2618-0715.2(15).2025.343457)
15. Як знайти роботу та побудувати кар'єру у сфері протимінної діяльності? Посібник для ветеранів і ветеранок. *ПРООН в Україні*. 2026. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/publications/yak-znayu-robotu-ta-pobuduvaty-karyeru-u-sferi-protyminnoyi-diyalnosti-posibnyk-dlya-veteraniv-i-veteranok> (дата звернення: 11.03.2026)
16. Burdett H., Schofield S., Dyball D. M., Bennett A., Boos C., Bull A., Fear N. T. Relationships between combat injury, pain, mobility and post-service employment: The ADVANCE study. *Occupational and Environmental Medicine*. 2025. Vol. 82, No. 7. P. 521–526. DOI: <https://doi.org/10.1136/oemed-2025-110328>
17. Eichenberg J., Stegmann N. Divided by war, united by welfare: the International Labour Organization promoting war invalids' internationalism. *European Review of History: Revue Européenne d'histoire*. 2022. Vol. 29, No. 4. P. 590–613. DOI: <https://doi.org/10.1080/13507486.2021.1979936>
18. IREX Ukraine. URL: <https://www.irex.org/region/europe-eurasia/ukraine> (дата звернення: 11.03.2026)
19. IREX. URL: <https://www.irex.org/> (дата звернення: 11.03.2026)
20. Peat D., Permann-Graham J., Stone C. B. Veterans and military-connected individuals in the civilian workforce: An integrative review and research agenda. *Organization Management Journal*. 2026. Vol. 23, No. 1. P. 69–96. Emerald Publishing Limited. DOI: <https://doi.org/10.1108/OMJ-10-2024-2323>
21. Russell L. E., Cohen A. J., Chrzas S., та ін. Implementing a social needs screening and referral program among veterans: Assessing circumstances & offering resources for needs (ACORN). *Journal of General Internal Medicine*. 2023. Vol. 38. P. 2906–2913. DOI: <https://doi.org/10.1007/s11606-023-08181-9>
22. Strategic Response Plan Ukraine and Neighbouring Countries 2024–2026. *IOM in Ukraine*. URL: <https://www.iom.int/msite/strategic-plan-ukraine/index> (дата звернення: 11.03.2026)
23. Tihic M., Pritchard A., McKelvie A. The emergence and impact of the military veteran entrepreneurship industry. *Small Business Economics*. 2026. Vol. 66. P. 737–751. DOI: <https://doi.org/10.1007/s11187-025-01133-z>
24. Wiese T. L. Analyzing a Decade of Warrior Well-Being: Longitudinal Trends and Implications

for U. S. Veteran Support From the Wounded Warrior Project Annual Survey (2014–2025). *Military Medicine*. 2026. Vol. 191, Issue 1–2. P. e330–e337. DOI: <https://doi.org/10.1093/milmed/usaf396>

References:

1. Verbystka, A. V. (2023). Rol biznesu yak katalizatora rozvytku sotsialnoho pidpriemnytstva v protsesi reintehratsii viiskovosluzhbovtziv, veteraniv ta chleniv yikh simei [The Role of Business as a Catalyst for the Development of Social Entrepreneurship in the Process of Reintegration of Servicemen, Veterans and Their Families]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriya: Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny ta svitove hospodarstvo*, (49), 7–10. <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2023-49-1> [in Ukrainian].
2. Hontar, Z. H., & Kaspruk, A. V. (2023). Osoblyvosti publichnoho upravlinnia zainiatiistiu veteraniv v Ukraini u konteksti yevrointehratsii [Features of Public Employment Management for Veterans in Ukraine in the Context of European Integration]. *Publichne upravlinnia ta sotsialna robota*, 2, 5–13. <https://doi.org/10.32782/3041-1319/2023-2-1> [in Ukrainian].
3. Hrashchenko, I. (2025). Pratsvelashtuvannia veteraniv – sotsialna vidpovidalnist kozhnoho (derzhavy, biznesu ta hromadianskoho suspilstva) [Employment of Veterans – Social Responsibility of Everyone (State, Business and Civil Society)]. *European Scientific Journal of Economic and Financial Innovation*, 1 (15), 5–16. <https://doi.org/10.32750/2025-0101> [in Ukrainian].
4. Dvnych, H. A. (2024). Osoblyvosti praktychnoho vprovadzhennia partysypatyvnoi modeli rozvytku sotsialnoho pidpriemnytstva yak determinanty reintehratsii viiskovosluzhbovtziv, veteraniv ATO/OOS ta chleniv yikh simei: zaluchenist hromady [Features of Practical Implementation of the Participatory Model of Social Entrepreneurship Development as a Determinant of Reintegration of Servicemen, ATO/OOS Veterans and Their Families: Community Involvement]. *Publichne upravlinnia i administruvannia v Ukraini*, (41), 151–156. <https://doi.org/10.30970/PS.2024.22.14> [in Ukrainian].
5. Kobets, I. (2025). Psykhichne zdorovia ta pratsevlashtuvannia veteraniv: stan i rekomendatsii mizhnarodnykh orhanizatsii [Mental Health and Employment of Veterans: Status and Recommendations of International Organizations]. *Naukovyi visnyk Vinnytskoi akademii bezperervnoi osvity. Seriya "Pedagogika. Psykholohiia"*, (8), 94–101. <https://doi.org/10.32782/academ-ped.psyh-2025-2.13> [in Ukrainian].
6. Kostyshyn, E. I., & Shevtsiv, Yu. O. (2023). Osoblyvosti realizatsii polityky veteranskoho rozvytku v Ukraini [Features of the Implementation of Veteran Development Policy in Ukraine]. *Publichne upravlinnia ta sotsialna robota*, 2, 19–24. <https://doi.org/10.32782/3041-1319/2023-2-3> [in Ukrainian].
7. Kraus, K. M., Ihnatiuk, A. I., & Kraus, N. M. (2023). Veteranske pidpriemnytstvo ta biznes v Ukraini: instytutsiina, finansova ta proiektna skladova praktychnoi realizatsii [Veteran Entrepreneurship and Business in Ukraine: Institutional, Financial and Project Component of Practical Implementation]. *European Scientific Journal of Economic and Financial Innovation*, (1), 98–111. <https://doi.org/10.32750/2023-0108> [in Ukrainian].
8. Lohvynenko, V. M. (2024). Osoblyvosti profesii noi reabilitatsii ta sotsialnoi intehratsii riaduvanykh, yaki otrymaly invalidnist [Features of Professional Rehabilitation and Social Integration of Rescuers Who Became Disabled]. *Publichne upravlinnia ta sotsialna robota*, 1, 65–69. <https://doi.org/10.32782/3041-1319/2024-1-10> [in Ukrainian].
9. Lohvynenko, V. M. (2024). Rozshyrennia povnovazhen sluzhb suprovodu v systemi MVS Ukrainy: shliakhy ta perspektyvy [Expansion of the Powers of Escort Services in the System of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine: Ways and Prospects]. *Publichne upravlinnia ta sotsialna robota*, 2, 72–76. <https://doi.org/10.32782/3041-1319/2024-2-4> [in Ukrainian].
10. IREX Veterans Reintegration Program. (2026). Supported projects. <https://veteran-reintegration.in.ua/en/projects/>
11. Postna, D. A. (2024). Zabezpechennia pratsevlashtuvannia veteraniv viiny [Ensuring Employment of War Veterans]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriya: Pravo*, 86 (3), 49–55. <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.86.3.7> [in Ukrainian].
12. Delegation of the European Union to Ukraine. (2026). https://www.eeas.europa.eu/delegations/ukraine_en?s=232
13. Samoliuk, N. M., Yurchyk, H. M., & Mishchuk, V. A. (2024). Mizhnarodna ta vitchyzniana praktyka pidtrymky veteranskoho biznesu [International and Domestic Practice of Supporting Veteran Business]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu vodnoho hospodarstva ta pryrodokorystuvannia. Ekonomichni nauky*, (1), 277–293. <https://doi.org/10.31713/ve1202426> [in Ukrainian].
14. Tilikina, N. (2025). Mizhnarodnyi dosvid pidtrymky pratsevlashtuvannia veteraniv ta rozvytku veteranskoho pidpriemnytstva [International Experience in Supporting Veteran Employment and Development of Veteran Entrepreneurship]. *Sotsialna robota ta sotsialna osvita*, 2 (15), 110–123. [https://doi.org/10.31499/2618-0715.2\(15\).2025.343457](https://doi.org/10.31499/2618-0715.2(15).2025.343457) [in Ukrainian].
15. PROON v Ukraini. (2026). Yak znayty robotu ta pobuduvaty kariery u sferi protymynnoi diialnosti? Posibnyk dlia veteraniv i veteranok [How to Find a Job and Build a Career in Mine Action? A Guide for Veterans]. <https://www.undp.org/uk/ukraine/publications/yak-znayty-robotu-ta-pobuduvaty-karyeru-u-sferi-protymynnoyi-diyalnosti-posibnyk-dlya-veteraniv-i-veteranok> [in Ukrainian].

16. Burdett, H., Schofield, S., Dyball, D. M., Bennett, A., Boos, C., Bull, A., & Fear, N. T. (2025). Relationships between combat injury, pain, mobility and post-service employment: The ADVANCE study. *Occupational and Environmental Medicine*, 82 (7), 521–526. <https://doi.org/10.1136/oemed-2025-110328>
17. Eichenberg, J., & Stegmann, N. (2022). Divided by war, united by welfare: The International Labour Organization promoting war invalids' internationalism. *European Review of History: Revue Européenne d'histoire*, 29 (4), 590–613. <https://doi.org/10.1080/13507486.2021.1979936>
18. IREX Ukraine. (2026). <https://www.irex.org/region/europe-urasia/ukraine>
19. IREX. (2026). <https://www.irex.org/>
20. Peat, D., Perrmann-Graham, J., & Stone, C. B. (2026). Veterans and military-connected individuals in the civilian workforce: An integrative review and research agenda. *Organization Management Journal*, 23 (1), 69–96. Emerald Publishing Limited. <https://doi.org/10.1108/OMJ-10-2024-2323>
21. Russell, L. E., Cohen, A. J., Chrzas, S., & others. (2023). Implementing a social needs screening and referral program among veterans: Assessing circumstances & offering resources for needs (ACORN). *Journal of General Internal Medicine*, 38, 2906–2913. <https://doi.org/10.1007/s11606-023-08181-9>
22. IOM in Ukraine. (2026). *Strategic Response Plan Ukraine and Neighbouring Countries 2024–2026*. <https://www.iom.int/msite/strategic-plan-ukraine/index>
23. Tihic, M., Pritchard, A., & McKelvie, A. (2026). The emergence and impact of the military veteran entrepreneurship industry. *Small Business Economics*, 66, 737–751. <https://doi.org/10.1007/s11187-025-01133-z>
24. Wiese, T. L. (2026). Analyzing a Decade of Warrior Well-Being: Longitudinal Trends and Implications for U. S. Veteran Support From the Wounded Warrior Project Annual Survey (2014–2025). *Military Medicine*, 191 (1–2), e330–e337. <https://doi.org/10.1093/milmed/usaf396>

В. М. Логвиненко

Оглядова стаття

Дата першого надходження статті до видання: 13.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 08.04.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 22.05.2026